

dilanbaga:
Kassim Kone

Beledugu Jamana

Mother Tongue Editions/An fasokan^{copyright}
West Newbury, Massachusetts
bɔsan 1995

Beledugu Jamana

Beledugu ye Mali jamana yoro min be Bamako ni kejeke ce, Segu jamana tilebinyanfan fe. A ni Saheli kungo be dan bo. A tilebinyanfan dan ye Bawulen masurunna ye. A damata bamana jamana don min laadaw ye bamanan laada ye. Beledugu bamanankan ni Segu bamanankan be tali ke jigon na kosebe. Nin yoro togo da Beledugu ma soro dowerfe fe a yoro belemisen caya ko. Seneke jamana don a yoro caman na. A kejekayanfan ye Saheli kungo ye. Yen ye bagan mara yoro ye ani folofolo kogo ni finifeere julaw ka sira ye. Beledugukaw tun be sajo, keninke, nkene, sho, koori, fini, tiga, maajo ani fen caman werew sene. Halibi ninnu caman be sene nka koori sene ma can laban in na i ko folo ka da tilejaba minnu donna jamana kono san mugan ni ko temenen.

Folofolo, Beledugu tun ye bamanan kabila damado ni u ka fanga bondaw faralen ye jigon kan. Kabila minnu ni u ka fanga bonda tun lakodonnen don kosebe olu tun ye Kumi, Masantola, Mekoya, Nonkon ani Npiyela ye. Fanga bonda in bee tun jemogo tun be faama joyoro la. A dow tun ye kelemansaw ye. Kelemansaya ni dugutigya tun te kelen ye a yoro bee la. Jose Tarawele, kuma masurunya bolo ma, tun ye kelemansa ye nka a tun te dugutigi ye. Masantola Sanba tun ye dugutigi ni kelemansa ye. Beledugu Muruti be ke san min na, 1915, Bagi tun ye Mekoya kelemansa ye. Domeyi tun Nonkon dugutigi ye. Jurukoro tun ye Npiyela kelekuntigi ye. Folo bamanan kelekuntigiya tun be soro kalata de fe. U tun be kala da yerewoloke sukandilen dow ni jigon ce, ani ka filelikelaw bila k'a laje. Min ka kala tun mana ta, ani laturudalaw tun mana min kofa kosebe, wolo ni jananw ani bilondaw sarakaba caman be bo o tigi togo la

Beledugu Jamana

ka o bila keleko jemogoya la. Kumi Jose min ye Beledugu Muruti kelemansa togobolenba ye, o ka kelejnemogoya sorola nin kalata de fe.¹

Jose Tarawele wolola san 1840 la. A ye san 75 ke dugukolo in kakan. A tun farila ka je donin. Ce jan tun don ani fana a kan tun ka jan u ka fo la. O de ye a to donkilidalaw, ni u be a majamu, u be o yoro fara a kan ko Kumi Jose Kanjan walima Josenin Kanjan. Jose mangutu bojeliba sorola tubabu kele fe, a ye i yerefaga min na ko a ni tubabu je kana ke naani ye. BaZumana Sisoko b'a fo a ka donkili caman na ko 'kele ni a tigebaga fara man di diya la.' Jose ta kera o ye. Jose tun ye Zabila ye. Zambilaw ye Beledugu Tarawelelaka minnu faso ye Gwezena, Kumi ani Kolokani ye. U fasoba yere ye dugu ye min togo ko Fiya. Fiya be ba kofe, a bayanfanfe bolo fe.

(foto) Kumi Jose ja min tara gafe kono min be wele *Pionniers du Soudan*.

Kumi Jose de tun be kun na Beledugu Muruti tuma na. Ale de tun ye Beledugu bee jemogo ye tubabu kele be wuli waati min na. Ben tun be a ni kelemansa to ninnu ni jogon ce. Fen min tun ye fasoba lakananiko ye, u tun be jekafu ke olu kan. N'a fora Beledugu Muruti, mogow hakili be da Kumi Jose de kan. Nka muruti yere bangeri Nonkon, Mekoya ani Npiyela. Tubabu kele tun man di Kumi Jose ye bawo a ni Masantola Sanba ni tubabu jera ka temen. A tun b'a don kefen min be tubabu bolo ka o tjennino. Fana, a ko tubabu ma fen ke ale yere la min ye kelewuliko ye. Nka fadenya fe, ni a tun ma son kele in ma, a tow minnu ye Mekoya Bagi, Npiyela Jurukoro, Nonkon Domeyi ani Masantola Sanba ye tun b'a fo a siranna. Mogokoro dow ka fo la, o hakilina de ye a to Jose ko kele ka ke, kele min na, a yere tun b'a don ko a ni be to a la.

---

¹Jose sigira kelekuntigiya la, Zabila kelekuntigi min tun be bo Gwenzena salen ko. O togo tun ye Jaturu Tarawele ye. Ale fana tun ye Jose fanincinin do ye Gwenzena bolo kan. Kumi ni Kolokani be bora Gwenzena la. Nin kunafoni bora Karamogo Issa Baba Traore ka gafe kono min ye: *Un Heros: Koumi-Diosse (Plutot la mort que la honte)*. Editions Librairie Populaire du Mali. Bamako. 1961. je, 16.